

Kvalitetsvurdering af Museum Silkeborg 2023

Indholdsfortegnelse

Slots- og Kulturstyrelsens samlede vurdering	2
Kvalitetsvurdering af Museum Silkeborg i 2013	2
Fakta om Museum Silkeborg	4
Kvalitetsvurderingens fokusområder	5
Arbejdsgrundlag, organisation og ledelse.....	5
Ressourcegrundlag.....	7
Forskning.....	8
Formidling	10
Samlingsvaretagelse.....	13
Museumslovens kapitel 8	15
Baggrund	16
1. Kvalitetsvurderingsforløbet på Museum Silkeborg	16
2. Om Slots- og Kulturstyrelsens kvalitetsvurderinger	18

Slots- og Kulturstyrelsens samlede vurdering

Det er Slots- og Kulturstyrelsens samlede vurdering, at Museum Silkeborgs opgavevaretagelse er tilfredsstillende.

Slots- og Kulturstyrelsen konstaterer, at museet har fulgt op på en række af de forhold, der blev påpeget ved kvalitetsvurderingen i 2013.

- Museet har arbejdet med at konsolidere det samlede Museum Silkeborg efter museumsfusionerne i 2009 og 2012, og arbejder forsat med at udvikle den samlede virksomhed. Det udestår dog, at udarbejde en samlet strategi for museet, som understøtter en sammenhængende faglig profil og en fokuseret opgavevaretagelse.
- Der er sket et stort kvalitativt løft i museets forskning inden for det arkæologiske ansvarsområde. Museet forsker dog ikke inden for ansvarsområdet: Nyere tids kulturhistorie.
- Museet har videreudviklet sine formidlingsgreb og arbejder målrettet og professionelt med både undervisning og formidling til museets brugere.
- Museet har gjort væsentlige fremskridt i samlingsvaretagelsen gennem et prioriteret og fokuseret bevaringsarbejde ved at købe og indrette et nyt, stort magasin, og flytte sin samling fra mindre ikke-egne magasiner. Det udestår forsat, at afvikle et mindre ikke-egnet magasin på Blicheregnen. Museet er dog i proces med denne opgave.
- Museet har løftet sit arkæologiske ansvar væsentligt, og driver i dag en solid arkæologisk virksomhed.

Kvalitetsvurdering af Museum Silkeborg i 2013

Museum Silkeborg blev kvalitetsvurderet af Kulturstyrelsen i 2013. Det var Kulturstyrelsens samlede vurdering, at opgavevaretagelsen på Museum Silkeborg (daværende Silkeborg Kulturhistoriske Museum) var tilfredsstillende. Styrelsen konstaterede bl.a. følgende i rapporten fra 2013:

- Museet arbejder målrettet med at udvikle og konsolidere den samlede virksomhed efter en museumsfusion i både 2009 og 2012.
- Museet skal fokusere sin opgavevaretagelse og skærpe sin faglige profil med fokus på sammenhæng og synergi mellem museumsafdelingerne, herunder inden for nyere tids kulturhistorie. Museet skal desuden revidere sine vedtægter og udarbejde en strategi for sin samlede virksomhed med henblik på at sætte en klar retning for museets samlede ansvarsområde.
- Museets bestyrelse bliver ikke udpeget på baggrund af professionelle kompetencer til at drive og udvikle museet, og bestyrelsens sammensætning synes at være bestemt af interessentforhold.
- Det anbefales, at museets bestyrelse følger Kulturministeriets anbefalinger om god ledelse, herunder løbende vurderer sin sammensætning, og hvilke kompetencer den skal råde over for bedst muligt at kunne understøtte en professionel og kvalitativ drift og udvikling af museet.

- Museet har et bæredygtigt økonomisk grundlag, og dets drift og udvikling understøttes af Silkeborg Kommune. Museet har forholdsvis mange videnskabelige medarbejdere og frivillige, som understøtter museets virksomhed. Udgifterne til bygningsvedligehold er lave, og bygningsmassen er i god vedligeholdelsesmæssig stand.
- Museet har en strategi for sin forskning, men den forholder sig ikke til ressourcer, finansiering og publiceringskanaler for forskningen. Inden for nyere tids kulturhistorie har museet en meget begrænset forskningsproduktion. Inden for arkæologi har museet ikke forsket efter det almene forskningsbegreb inden for en fireårig periode.
- Museet driver en omfattende formidlingsvirksomhed af det samlede ansvarsområde med varierende formidlingsformer og -tilbud samt et velfungerende, professionelt undervisningstilbud, men museet har ikke en formidlingsstrategi for den samlede formidlingsindsats, og der mangler sammenhæng mellem formidlingen på besøgsstederne.
- Museet har en nedskrevet indsamlingspolitik for såvel nyere tid som arkæologi, men der er ikke klar forbindelse mellem museets indsamling og forskning. Museets samling er næsten fuldt registreret og indberettet til museernes samlinger.
- Bevaringsforholdene i udstillingerne og på hovedmagasinet er gode, men de øvrige magasinlokaliteter er ikke velegnet til opbevaring af samlingen. Museet arbejder systematisk med at stabilisere og forbedre bevaringsforholdene inden for den bygningsmæssige ramme og har igangsat en samlingsgennemgang med henblik på at fokusere bevaringsindsatsen i forhold til genstandenes betydning for forskning og formidling i ansvarsområdet. Museet bør lave en prioriteret bevaringsplan for den præventive og udbedrende bevaringsindsats.
- Museet har en god praksis og orden i de administrative forhold omkring den arkæologiske virksomhed samt et velfungerende samarbejde med Silkeborg Kommune i forbindelse med planarbejdet, men museet har et uacceptabelt stort indberetningsefterslæb i forhold til de videnskabelige beretninger for sine udgravninger og med indberetninger af fundsteder til det centrale register Fund & Fortidsminder. Museet formidler den arkæologiske virksomhed aktivt.

Kvalitetsvurderingsrapporten fra 2013 kan læses [her](#).

Der er siden denne kvalitetsvurdering sket en væsentlig udvikling i de kvalitative standarder for museernes virksomhed (bl.a. div. udredninger, strategier mv., der sætter mål for museernes faglige opgavevaretagelse, organisation og ledelse). Der er tale om krav og standarder om øget økonomisk og faglig bæredygtighed og professionalisering af den samlede museumsvirksomhed, som har ændret Slots- og Kulturstyrelsens grundlag for vurdering af museernes virksomhed. Styrelsens dokument ”Krav og anbefalinger til statsanerkendte museer” afspejler disse ændringer.

Denne opfølgning på kvalitetsvurderingen i 2013 skal ses på baggrund heraf.

Fakta om Museum Silkeborg

Museum Silkeborg er et statsanerkendt kulturhistorisk museum med ansvar for arkæologi og nyere tids kulturhistorie i Silkeborg Kommune.

Museum Silkeborg er en selvejende institution. Silkeborg Kommune er museets offentlige hovedtilskudsyder.

Museet omfatter 3 besøgssteder:

- Hovedgården
- Papirmuseet
- Blicheregnen

Foruden de tre besøgssteder er det desuden muligt at besøge Papirtårnet, der er et højhus med tagterrace, som museet har adgang til efter aftale med ejerforeningen. Det kan besøges sammen med en af Silkeborg Museum guider, samt Grathe Monumentet, som er et udendørs formidlingsområde. Museet har formidling på flere offentlige arealer f.eks. omkring Bølling Sø og i Silkeborg Vesterskov.

Museet omfatter også Lokalkiv Blicheregnen, som er en integreret del af museet. Arkivet understøtter museets faglige arbejde, men arkivalierne er ikke en del af museets samling, og er dermed ikke omfattet af museumslovens bestemmelser. Arkivet indgår derfor ikke i kvalitetsvurderingen.

Nøgletal for museet 2021 (delvis nedlukket pga. COVID-19).

- Museets samlede omsætning var på 21 mio. kr.
- Museet rådede over 27,3 fastansatte årsværk, heraf 17,3 videnskabelige årsværk.
- Museet havde 25.561 brugere (2019: 34.208 brugere).

Kvalitetsvurderingens fokusområder

Arbejdsgrundlag, organisation og ledelse

a. Arbejdsgrundlag

- Museets vedtægter er senest revideret i 2022.
- Museets ansvarsområde er arkæologi og nyere tids kulturhistorie i Silkeborg Kommune. Museet har ikke formuleret en faglige profil gennem fokusområder.
- Museet har et kortfattet strategisk grundlag i form af en mission og vision, der afspejler museets ansvarsområde. Visionen har tre faglige fokus; Museum Silkeborg vil være center for moselig, eksperter i Blichers liv og hans tid samt specialmuseum for papir og papirfremstilling i Norden. Visionens tredelte faglige fokus afspejler besøgsstedernes faglige profiler.

Museet har hverken udarbejdet en overordnet strategi for sin samlede virksomhed, som opstiller målsætninger for den faglige opgavevaretagelse, eller en handleplan, som sikrer implementering af museets faglige mål. Museet har udarbejdet selvstændige strategier og politikker for museets faglige opgavevaretagelse. Disse er ikke sat i relation til hinanden, og understøtter kun i nogen grad museets vision gennem museets forsknings- og formidlingsstrategi, hvor der er opsat mål og projekter for museets forskning og formidling på det arkæologiske område, herunder moselig. Blichers liv og samtidig samt papirfremstilling i Norden bliver nævnt i formidlings- og forskningsstrategierne, men der er ikke opsat faglige mål eller projekter, som understøtter museets vision.

- Museet har et velfungerende samarbejde med Silkeborg Kommune. I øjeblikket samarbejdes der bl.a. om en markedsføringsplatform for kulturinstitutionerne i kommunen. Samarbejdet mellem museet og kommunen er ikke formaliseret, men der er planer om indgå en dialogbaseret samarbejdsaftale.
- Museet oplyser, at der er et ønske om at udvide Hovedgården med en ny bygning til udstillinger. Museet er i gang med at afsøge muligheden for dette og anslår, at den samlede økonomiske ramme for projektet vil være omkring 60 mio. kr. Silkeborg Kommune har givet tilsagn om at finansiere en fjerdel af udgifterne til projektet.

b. Organisation

- Museet er organiseret i en enhedsorganisation med en ledelse og fire afdelinger: Videnskab, Formidling, Forvaltning og bevaring samt Administration, cafe og butik. Organisationen er placeret på de tre afdelinger: *Hovedgården*, *Papirmuseet* og *Blicheregnen*. Museet oplyser, at fusionen af de tre museer, som ved kvalitetsvurderingen i 2013 endnu var meget ny, i dag er vellykket, og at organisationen opleves som en helhed, hvor museets ansatte kan arbejde opgaverelateret på tværs af organisationen.
- Museet har tre venneforeninger, som i 2021 omfattede i alt 800 medlemmer.
- Museet gør brug af frivillige til en lang række funktioner på museets tre afdelinger samt til landskabsvandring. Museet har en frivilligpolitik og en frivillighedskordinator.
- Museet driver butikker på alle tre besøgssteder samt en cafe i Hovedgården.

c. Ledelse

- Museets bestyrelse består af seks medlemmer, to kvinder og fire mænd med et aldersgennemsnit på 58 år. Ingen af bestyrelsesmedlemmerne er udpeget på baggrund af professionelle kompetencer til at drive og udvikle museet. Ifølge museets vedtægter skal bestyrelsen bestå af op til otte medlemmer, hvoraf to medlemmer udpeges af Silkeborg Byråd blandt medlemmerne af kommunens Kultur-, Fritids- og Idrætsudvalg, et medlem udpeges af Silkeborg Museumsforening af bestyrelsens midte, et medlem udpeges af Blicheregnens Museumsforening af bestyrelsens midte, et medlem udpeges af Danmarks Papirmagerlaug af bestyrelsens midte og et medlem udpeges af og blandt personalet som personalerepræsentant. Et til to medlemmer udpeges af ovennævnte seks bestyrelsesmedlemmer med henblik på at tilføre bestyrelsen særlige kompetencer. Vedtægterne definerer ikke hvilke kompetencer, der er tale om eller hvilke kompetencer bestyrelsen i øvrigt skal besidde. Bestyrelsen har endnu ikke gjort brug af muligheden for at supplere med yderligere kompetencer i bestyrelsen, men oplyser, at den ønsker at supplere med kompetencer inden for byggeri i forbindelse med en eventuelt fremtidig etablering af en ny udstillingsbygning. Bestyrelsen sammensættes i henhold til museets vedtægter.
 - Bestyrelsen evaluerer sit arbejde og samarbejde med den daglige leder samt fremdriften i museets strategi, mål og planer.
 - Bestyrelsen sikrer generelt, at oplysninger, som er af interesse for museets interessenter, er offentligt tilgængelige på museets hjemmeside.
 - Bestyrelsen vurderer årligt, om den på baggrund af Kulturministeriets anbefalinger til god ledelse besidder de nødvendige kompetencer til at drive et professionelt museum.
 - Bestyrelsen sikrer, at museets leder besidder de relevante kompetencer.
 - Bestyrelsen oplyser, at den arbejder for det samlede fusionerede museum.
-

Det er tilfredsstillende:

- at museet har et tæt og konstruktivt samarbejde med kommunen, hvor begge parter oplever samarbejdet som værende velfungerende.
- at museet har skabt en enhedsorganisation, så museet fungerer som én sammenhængende virksomhed.
- at bestyrelsen evaluerer fremdriften i museets arbejde, samarbejdet med den daglige leder samt vurderer, hvorvidt den besidder de relevante kompetencer til at drive og udvikle museet.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museet ikke har udarbejdet en overordnet strategi for museets samlede virksomhed med mål for den faglige opgavevaretagelse, samt at de faglige strategier kun i nogen grad understøtter museets vision.

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet udarbejder en overordnet langsigtet strategi for museets samlede virksomhed med klare målsætninger for den faglige opgavevaretagelse, som sættes i relation til museets organisatoriske og ressourcemæssige forhold, således at museets vision kan realiseres gennem et samlet strategisk fokus for hele

museet. Strategien bør implementeres gennem konkrete handleplaner. Museet bør desuden overveje at beskrive sit langsigtede faglige fokus i museets vedtægter.

Ressourcegrundlag

a. Økonomi

- Museets samlede indtægter i 2021 var på ca. 21 mio. kr. Indtægterne fordeler sig således:
 - Tilskud fra staten: 2,2 mio. kr.
 - Tilskud fra kommune: 7,0 mio. kr.
 - Ikke-offentlige tilskud: 1,4 mio. kr.
 - Egenindtjening: 10,3 mio. kr.
- I det statslige tilskud indgår det ordinære driftstilskud til museet på 2 mio. kr. samt 0,2 mio. kr. i projekttilskud.
- Det kommunale tilskud består af et driftstilskud fra Silkeborg Kommune. Det beregnes på baggrund af kommunens indbyggertal med taksten 67 kr. pr. borger. Silkeborg Kommune oplyser, at det kommunale tilskud løbende forøges på baggrund af en kontinuerlig stor vækst i kommunens population på omkring 2.000 borgere pr. år.
- Museet har i perioden 2016 til 2021 modtaget 3,7 mio. kr. i ikke-offentlige tilskud. Museet oplyser, at det ikke har en nedskrevet strategi for fundraising af eksterne midler.
- Bygherrebetalt arkæologi udgør 8,9 mio.kr af museets egenindtjening. Hvis man ikke inkluderer den bygherrebetalte arkæologi som en del af museets samlede omsætning, udgjorde museets offentlige tilskud i alt 76 % i 2021.

b. Medarbejdere

- Museet rådede i 2021 over 27,3 fastansatte årsværk, heraf 17,3 videnskabelige årsværk. Blandt medarbejderne er én på ph.d.-niveau. Museet har desuden 4,3 årsværk ansat i tidsbegrænsede stillinger, hvoraf tre er videnskabelige årsværk.
- Museet anslår, at to årsværk bliver udført af frivillige
- Museet har faguddannet personale, der modsvarer det museumsfaglige ansvarsområde og oplyser, at det sikrer kontinuerlig kompetenceudvikling af sit personale.

c. Bygninger

- Museum Silkeborg råder over tre bygninger:
 - Hovedgården består af en fredet hovedbygning og en nyere udstillingsbygning (1991). Bygningerne indeholder udstillinger, anden formidling, administrationslokaler, konserveringsværksted, cafe og butik. Silkeborg Kommune ejer bygningskomplekset.

- Blichereggen er beliggende i længerne til præstegården i Thorning, hvor Steen Steensen Blicher i en periode var præst. Bygningerne ejes af Thorning Menighedsråd.
 - Papirmuseet ligger i den gamle Silkeborg Papirfabrik. Museet er indrettet i de oprindelige produktionslokaler for håndgjort papir med funktionsdygtige redskaber og maskiner. Papirmuseets bygning ejes af Jysk Musikteater.
 - Silkeborg Kommune er ansvarlig for det udvendige vedligehold af bygningerne og udearealerne på Hovedgården og Blichereggen. Jysk Musikteater varetager udvendigt vedligehold på Papirmuseet. Museet varetager selv det indvendige vedligehold.
 - I 2021 udgjorde museets udgifter til bygningsdrift og -vedligehold 7,7 % af museets samlede udgifter.
 - Museet har ikke en langsigtet bevaringsplan for museets bygninger, da de ikke ejes af museet. Bygningerne fremstår alle velholdte.
 - Museet tilstræber tilgængelighed for personer med handicap.
-

Det er meget tilfredsstillende:

- at Silkeborg Kommune understøtter museets drift gennem et betydeligt kommunalt driftstilskud.
- at museet har begrænsede udgifter til bygningsdrift og vedligehold, hvorved ressourcerne kan anvendes på museumsfagligt arbejde.

Det er tilfredsstillende:

- at museet har faguddannet personale, der modsvarer museets ansvarsområde, og har øget andelen af videnskabelige årsværk siden seneste kvalitetsvurdering i 2013.
 - at museet har mange frivillige, som understøtter museets virksomhed, hvilket vidner om en god lokal forankring og opbakning.
-

Forskning

Museet er forpligtet til at forske inden for sit ansvarsområde og stille sin viden til rådighed for omverdenen. Museets forskning er videnskabeligt arbejde baseret på faglige problemstillinger relateret til museets ansvarsområde.

- Museet har en nedskrevet forskningsstrategi (2021-2025) for arkæologi og nyere tids kulturhistorie. Strategien angiver to overordnede emner for arkæologisk forskning, som udmøntes i ni forskningsprojekter. Strategien angiver desuden otte emner inden for nyere tids kulturhistorie, som museet ønsker at fokusere på. Strategien tager både udgangspunkt i museets vision og i de enkelte ansattes interesser og kompetencer.
- Museets forskningsstrategi angiver ikke niveau for museets forskning, og opgaven er ikke sat i relation til museets ressourcer, om end der er afsat 400.000 kr. til forskning inden for arkæologi.

- Museet oplyser, at formidling og indsamling sker i relation til forskning. Dette afspejles dog ikke i forskningsstrategien og forskningsproduktionen inden for nyere tid.
- Til brug for Slots- og Kulturstyrelsens vurdering af museets forskning, har museet indsendt en oversigt over sine forskningspublikationer for perioden 2019-22. I perioden har museet produceret 11 fagfællebedømte forskningsarbejder publiceret i nationale og internationale medier, alle inden for arkæologi. Foruden de 11 fagfællebedømte publikationer, har museet produceret 22 forskningsformidlende arbejder, hvoraf 11 placerer sig inden for nyere tids kulturhistorie og 11 inden for arkæologi. I vurderingen af museets forskningsindsats medtages alene publikationer, der er publiceret og underlagt fagfællebedømmelse, og som er inden for museets ansvarsområde.
- Museet forsker inden for sit arkæologiske ansvarsområde, og forskningen placerer sig inden for den seneste fireårige periode bredt. Museet har ansat en forskningschef for den arkæologiske virksomhed. Forskningschefen er på ph.d.-niveau.
- Museet har ikke forsket inden for nyere tids kulturhistorie de seneste fire år. Museet har ikke medarbejdere på ph.d.-niveau inden for nyere tids kulturhistorie. Museet oplyser, at de for nuværende ikke har planer om at videreudanne eller ansætte personale med forskningskompetencer på ph.d. niveau inden for nyere tids kulturhistorie.
- Museet oplyser, at det indgår i relevante faglige forskningsnetværk og samarbejder med andre museer og vidensinstitutioner bl.a. Aarhus Universitet, Birmingham Universitet, Moesgaard Museum, Nationalmuseet og Museum Skanderborg. Museet stiller desuden sin samling til rådighed for eksterne forskere

Det er tilfredsstillende:

- at museet forsker på det arkæologiske område, og har ansat en forskningschef.
- at museet har publiceret 11 fagfællebedømte artikler inden for arkæologi i perioden 2019-2022.
- at museet har udarbejdet en strategi med tilhørende emneområder for sin forskning.
- at museet indgår i relevante faglige netværk og samarbejder med andre museer og vidensinstitutioner, og stiller sin samling til rådighed for eksterne forskere.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at forskningsprojekterne bestemmes af medarbejdernes personlige interesser og ikke er sat i relation til museets ressourcer.
- at forskningsstrategien ikke relateres til museets øvrige museumsfaglige opgavevaretagelse.

Det er ikke tilfredsstillende:

- at museet ikke forsker inden for nyere tids kulturhistorie.

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet i forbindelse med udarbejdelsen af en overordnet strategi for museets samlede virksomhed reviderer sin forskningsstrategi, så museet får et ensartet, samlet strategisk sigte, der er funderet i museets strategiske grundlag, og der sikres sammenhæng mellem de museumsfaglige strategier. Strategien bør relateres til museets ressourcer med henblik på at prioritere og realisere forskningsprojekterne inden for strategiens tidshorisont.
 - at museet i sin strategi fastsætter niveauet for museets forskning samt overvejer, hvordan en større del af museets forskningsformidlende publikationer fremover kan blive til fagfællebedømt forskning.
 - at museet prioriterer forskning inden for nyere tids kulturhistorie og afsætter ressourcer hertil.
-

Formidling

Museet er forpligtet til at formidle sit ansvarsområde for offentligheden. Gennem formidling bringer museet sin forskningsbaserede viden i spil i institutionen, i forhold til borgerne og det omgivende samfund.

a. Formidling

- Museum Silkeborg består af tre besøgssteder, som alle formidler forskellige områder af museets ansvarsområde, og som hver især anvender varierede formidlingsgreb til at belyse forskellige områder inden for Silkeborg Kommunes historie.
 - På Hovedgården finder man i den gamle hovedbygning faste udstillinger om stenalder, bronzealder, renæssancens glas, Sorring Keramik og Silkeborg Slot, som er formidlet gennem vægtekster, samt et udstillingsrum med stueinteriør fra 1860ernes Silkeborg, med en mere interaktiv lydformidling, hvor man hører forskellige historier fra datidens Silkeborg. I 2021 åbnedes museets nye permanente udstilling om jernalderen, Tollundmanden og Ellingkvinden. Udstillingen gør brug af varierede formidlingsgreb, som er målrettet forskellige målgrupper. Særligt formidlingssporet til børn er varieret, og befinder sig i et lav børnespor igennem udstillingen. Der er desuden et mindre formidlingsunivers for børn om nordiske guder, hvor børn og voksne kan drage fra Asgård til Midgård og videre ind i underverdenen. Foruden de permanente udstillinger vises der årligt én større udstilling, og små særudstillinger, som udfoldes i de permanente udstillinger.
 - Blichereggen formidler St. St. Blicher samt livet i 1800-tallet. I 2019 åbnede museet en permanent udstilling om Slaget på Grathe Hede. Endelig er der en udstilling om udstoppede fugle og dyr. Denne sidste udstilling er ikke en del af museets ansvarsområde, men museet oplyser, at det er en udstilling, som skaber stor begejstring blandt de børn, som besøger museet, hvorfor man har valgt at beholde den. Besøgsstedet har desuden skiftende særudstillinger.
 - Papirmuseet befinder sig i den gamle papirfabrik. Her formidles processen bag håndlavet papir. Formidlingen er meget dynamisk og involverende, og man har mulighed for selv at producere

håndlavet papir i autentiske rammer. Papirmuseets medarbejdere gennemfører desuden fabriksvandring og guidede ture til Papirtårnet, som er et besøgssted, som kun anvendes i forbindelse med formidling af Silkeborgs historie, samt som udsigtspost over byen.

- Grathe Monumentet er for nyligt åbnet som et udendørs formidlingsområde, som fortæller historien om Slaget på Grathe Hede og Valdemars tiden gennem tekster og enkelte interaktive greb for børn. Museet arbejder i øvrigt med formidling i landskabet i projektet Fortidens Fodspor, som er et samarbejde med Naturstyrelsen og Silkeborg Kommune om interaktiv formidling på offentlige arealer. Projektet er støttet af Nordeafonden.
- Museet formidler desuden sit ansvarsområde gennem arrangementer som workshops for børn og voksne f. eks. arrangementer for fædre på barsel omvisninger, undervisning, guidede ture i kulturlandskabet, publikationer, dilemmaspil, hjemmeside, podcasts og sociale medier.
- Den samlede formidlingsvirksomhed er varieret med brug af forskellige formidlingsformater rettet mod forskellige målgrupper. Museet arbejder fx systematisk og professionelt med formidling målrettet børn.
- Museet oplyser, at det i nogen grad evaluerer dele af sin formidling blandt brugerne.
- Museet indgår i relevante faglige netværk og samarbejder med f. eks. Nationalmuseet, Øhavsmuseet og Museum Midtjylland om sin formidling.
- Museet har de seneste fem år gennemført gennemsnitligt 64 arrangementer og 6,4 særudstillinger årligt.
- Museet har udarbejdet en formidlingsstrategi (2021-2025), som beskriver museets aktuelle formidlings tilbud og angiver overordnede retninger for museets tre afdelinger. Strategien er ikke sat i relation til museets vision og øvrige museumsfaglige strategier og indeholder ikke konkrete målsætninger for formidlingen.
- Tre af museets fastansatte medarbejdere har kompetencegivende uddannelse inden for formidling.

b. Undervisning

- Museet har ikke et formaliseret samarbejde med undervisningssektoren. Ifølge museet, er det et bevidst fravalg, idet museets eneste museumsformidler ikke kan afsætte de fornødne ressourcer til et sådanne samarbejde.
- Museet annoncerer sine undervisningstilbud på Silkeborg Kommunes digitale platform for undervisningstilbud og på skoletjenesten.dk.
- Museets undervisningstilbud er varieret og tilpasset Børne- og Undervisningsministeriets Fælles Mål. Museet oplyser, at det har valgt at fokusere sine undervisningstilbud omkring Hovedgården og Papirmuseet pga. de sparsomme transportmuligheder til Blichereggen, som gør det vanskeligt for skoler uden for lokalområdet at besøge museet.
- Antal hold, som har deltaget i museets undervisningstilbud:

	<u>2019</u>	<u>2021</u>
○ Antal hold fra dagsinstitutioner:	46	28
○ Antal klasser fra grundskolen:	177	189
○ Antal klasser fra ungdomsuddannelser	11	9
○ Antal hold fra andre uddannelser:	14	14

- Syv elever eller studerende har benyttet sig af museets vejledning i forbindelse med projektarbejde mv. de seneste tre år.

c. Brugere

- Antal besøgende på Museum Silkeborg:

	<u>2020</u>	<u>2021</u>
○ Museum Silkeborg i alt:	23.853	25.561
○ Hovedgården	14.559	15.039
○ Papirmuseet	6.362	7.432
○ Blicheregnens Museum	2.932	3.090
- I vinteren 2022 havde museet 2.784 følgere på Facebook, 972 følgere på Instagram, og 442.995 besøgende på sin hjemmeside.
- Museet har ikke indsamlet nok besvarelser af Den nationale brugerundersøgelse til at modtage en lokal rapport over brugernes tilfredshed med museet siden 2019. Museet oplyser, at de ønsker at bruge Den nationale brugerundersøgelse aktivt i udviklingen af museet og frem over vil arbejde for at indsamle et tilstrækkeligt antal besvarelser til en lokal rapport.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet har en varieret og differentieret formidling målrettet forskellige målgrupper og løbende udvikler nye formidlingstilbud med brug af varierende formidlings- og læringsformer.
- at museet har en høj undervisningsaktivitet for dagsinstitutioner og grundskolen.

Det er tilfredsstillende:

- at museet har udarbejdet en formidlingsstrategi, om end denne med fordel vil kunne udfoldes og sættes i relation til museets strategiske grundlag, ressourcer og museets øvrige strategier.
- at museets undervisningstilbud er koordineret med Børn- og Undervisningsministeriets Fælles Mål.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museet ikke involverer brugerne i evalueringen af sine formidlingstilbud og ikke har indsamlet et tilstrækkeligt antal besvarelser af Den nationale brugerundersøgelse til at opnå en lokal rapport.
- at museet ikke prioriterer at samarbejde formaliseret med undervisningssektoren.

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet i forbindelse med udarbejdelsen af en overordnet strategi for museets samlede virksomhed reviderer sin formidlingsstrategi, så museet får et ensartet, samlet strategisk sigte, og der sikres sammenhæng mellem de museumsfaglige strategier, som angiver konkrete mål for formidlingen og prioritering af de forskellige formidlingsindsatser.

- at museet prioriterer at samle ind til Den nationale brugerundersøgelse, og involverer brugerne i evalueringen af museets formidling.
 - At museet prioriterer et formaliseret samarbejde med undervisningssektoren.
-

Samlingsvaretagelse

a. Indsamling

Museet er forpligtet til systematisk at indsamle genstande og anden dokumentation inden for sit vedtægtsbestemte ansvarsområde. Indsamlingen skal være baseret på en aktiv, men restriktiv praksis, der udspringer af museets forskning.

- Museets samling omfatter 89.201 inventarnumre. Tilvæksten i 2021 var på 2.574 genstande. Alle er indsamlet i relation til museets forskning. Museet udskilte 147 inventarnumre i 2021.
- Museet har en nedskrevet indsamlingspolitik. Indsamlingspolitikken beskriver indsamlingens overordnede retningslinjer, men betydningen for og sammenhæng med den øvrige faglige opgavevaretagelse er fraværende, ligesom tilknytningen til museets vision og mission med fordel kan udfoldes.
- Indsamlingen er baseret på en restriktiv, aktiv og faglig reflekteret praksis. Der er udformet en indkomstseddelt, herunder en indkomstkittering til giver med nødvendige oplysninger.
- Museet koordinerer sin indsamling med de øvrige statslige og statsanerkendte museer.

b. Registrering & Indberetning

Museet er forpligtet til at registrere og indberette sin samling til det centrale kulturarvsregistre: SARA. Registreringen skal ske efter fastlagte standarder, der muliggør udveksling af data nationalt og internationalt.

- Museet oplyser, at 99% af museets samling er registreret. 95% er indberettet til SARA.
- Slots- og Kulturstyrelsen har forud for kvalitetsvurderingsbesøget, vilkårligt udvalgt ti objektnumre, som er indsamlet og indberettet til det statslige register SARA, inden for de seneste tre år, for at vurdere om indberetningerne lever op til styrelsens anbefalinger om minimumsregistreringer. Registreringerne var overvejende indberettet korrekt, om end oplysninger om proveniens i enkelte tilfælde manglede.
- Museet har udarbejdet retningslinjer for sit registreringsarbejde, herunder dokumentation for museets registreringspraksis og -historik.
- Museet angiver en museumsfaglig begrundelse for indsamlingen som del af registreringen.
- Museet råder over personale med relevant registreringskompetence, der indgår i relevante faglige netværk om samlingsarbejdet.

c. Bevaring

Museet er forpligtet til at bevare sin samling for eftertiden. Bevaringsarbejdet består af såvel en præventiv som udbedrende indsats i forhold til samlingens forsknings- og formidlingsmæssige værdi. Bevaring omfatter museets magasinering, sikring, tilsyn og konservering af samlingerne.

- Museet råder over et stort magasin bestående af fire magasinafdelinger, som museet købte i 2016, samt et magasin på Blicheregnen. Museet har siden kvalitetsvurderingen i 2013 arbejdet fokuseret og aktivt med at flytte samlingen fra de uegnede magasinforhold på de enkelte besøgssteder til det nye magasin. Magasinet på Blicheregnen er ved at blive nedlagt, og genstandene derfra skal ligeledes flyttes til det nye magasin.
- Museet har i 2021 indberettet, at 80% af samlingen er i formidlingseget tilstand, 15% er i stabiliseret tilstand, 4% er i behandlingskrævende tilstand, og 1% er i svært skadet tilstand.
- Museet oplyser, at der føres konserveringsfagligt tilsyn med samlingen, og museet nedskriver systematisk observationer og konklusioner til senere brug. Museet fører ligeledes tilsyn med uddeponerede genstande.
- Museet har udarbejdet en bevaringsstrategi (2021-2025), hvori museets aktuelle bevaringsforhold beskrives, og hvor udfordringer og ønsker er anført. Denne strategi indeholder ikke strategiske mål for samlingen og bevaringsarbejdet, og den er ikke relateret til museets organisation og ressourcer.
- Museet oplyser, at dele af samlingen er uden relation til ansvarsområdet. Museet har i 2021 afsluttet en større samlingsgennemgang, men det udestår at afklare hvorvidt genstandene uden relation til ansvarsområdet skal udskilles til kassation eller til formidlingsbrug.
- Museet fører regelmæssigt tilsyn med udstyr til brandbekæmpelse og gennemfører årlige brandøvelser.
- Museet har gode sikringsforhold i magasiner og udstillingssale samt en beredskabsplan.
- Museet har til brug for Slots- og Kulturstyrelsens kvalitetsvurdering fået udarbejdet en konserveringsfaglig udtalelse om bevaringsforholdene på museets besøgssted og magasiner. Heri fremgår det at alle museets udstillingsområder og magasin, med undtagelse af magasinet på Blicheregnen, har optimale bevaringsforhold.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet arbejder struktureret og professionelt med hele sin samlingsvaretagelse, samt aktivt og fokuseret har arbejdet med at få flyttet sin samling fra uegnede magasiner til det nye magasin.
- at museet har opnået optimale bevaringsforhold for samlingen.
- at 95% af museets samling er i henholdsvis formidlingseget tilstand eller stabiliseret tilstand.

Det er tilfredsstillende:

- at museet er i færd med at flytte de sidste genstande fra magasinet på Blicheregnen til det nye magasin.
- at 95 % af museets samling er indberettet til SARA.

Museumslovens kapitel 8

De statsanerkendte kulturhistoriske museer skal gennem samarbejde med plan- og fredningsmyndighederne arbejde for, at væsentlige bevaringsværdier sikres for eftertiden.

Museumslovens kapitel 8, nyere tids kulturhistorie

- Museum Silkeborg varetager opgaver i henhold til museumslovens kapitel 8 inden for nyere tids kulturhistorie i Silkeborg Kommune.
- Museet samarbejder med Silkeborg Kommune og inddrages i høringsfasen i forbindelse med kommunens arbejde med lokalplansarbejdet og kommuneplansarbejdet. Samarbejdet er ikke formaliseret.
- I forbindelse med planarbejdet i 2021 har museet givet høringssvar for nyere tid tre gange. Silkeborg Kommune har ikke fulgt museets høringssvar.

Museumslovens kapitel 8, arkæologi

- Museum Silkeborg varetager opgaver i henhold til museumslovens kapitel 8 inden for arkæologi i Silkeborg Kommune.
- Museets arkæologiske opgavevaretagelse er professionel og solidt funderet i museets vision. Det arkæologiske område er forbundet til den resterende opgavevaretagelse, og indgår i strategier og planer for museets øvrige opgavevaretagelse.
- Der er ikke udarbejdet en selvstændig undersøgelsesstrategi for det arkæologiske område, men den er indarbejdet i museets forskningsstrategi.
- Museet samarbejder med kommunen og inddrages i høringsfasen i forbindelse med kommunens arbejde med lokalplansarbejdet og kommunalplansarbejdet. I forbindelse med planarbejdet i 2021 har museet indgivet høringssvar 32 gange, og myndighederne har fulgt høringssvarene hver gang.
- Museet har en nedskrevet strategi for sikring af analogt og digitalt dokumentationsmateriale og følger Slots- og Kulturstyrelsens vejledninger herfor. Museet anvender statens database Fund og Fortidsminder, samt lokale databaser.
- Museet følger Slots- og Kulturstyrelsens krav og vejledninger vedrørende varetagelsen af bygherrebetalte undersøgelser og udfører en ensartet og professionel sagsbehandling, hvor museets struktur og layout i afrapporteringerne er ensartede med godt kortmateriale, og hvor beretningerne fremstår gode og gennemarbejdet.
- Museet oplever, at staten stiller stigende krav særligt inden for det arkæologiske område uden at driftstilskuddet øges, og anser det som en væsentlig udfordring for museet.
- Det er Slots- og Kulturstyrelsens oplevelse, at der er en god dialog mellem museet og sagsbehandlerne i Center for Kulturarv.

Det er tilfredsstillende:

- at museets arbejde med kapitel 8 inden for arkæologi er professionel, ensartet og en integreret del af museets øvrige faglige opgavevaretagelse.
- at museet udfører en ensartet og professionel sagsbehandling vedrørende varetagelsen af bygherrebetalte undersøgelser og at forskningsafkastet er afspejlet heri.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museet ikke har et formaliseret samarbejde med Silkeborg Kommune om varetagelsen af opgaverne vedrørende museumslovens kapitel 8 inden for nyere tids kulturhistorie.

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet arbejder for at formalisere sit samarbejde med Silkeborg Kommune vedrørende varetagelsen af den samlede opgave inden for museumslovens kapitel 8.

Baggrund

1. Kvalitetsvurderingsforløbet på Museum Silkeborg

Kvalitetsvurderingsbesøget fandt sted d. 08. 02. 2023

Tilstede var:

Fra museet:

Martin Jakobsen, formand i bestyrelsen

Gregers Thomsen, næstformand i bestyrelsen

Karen Rysgaard, bestyrelsesmedlem

Anders Hartvig, bestyrelsesmedlem

Ole Nielsen, museumsdirektør

Lars Vig Jensen, konservator

Kjeld Dalsgaard Larsen, museumsinspektør

Peter Mohr Christensen, museumsinspektør og arkæologisk afdelingsleder

Marianne G. Hougaard, museumsinspektør

Tanja L. Evers, afdelingsleder, Papirmuseet

Gry Keller Ekmann, museumsformidler

Nina Helt Nielsen, forskningschef

Susanne Weis, regnskabsansvarlig

Fra Silkeborg Kommune:

John Frederiksen, kulturetatschef

Johan Brødsgaard, Formand for kulturudvalget og medlem af museets bestyrelse

Fra Slots- og Kulturstyrelsen:

Kitt Holm, museumskonsulent

Lise-Lotte Bjerre, specialkonsulent

Lisbeth Gernager Langkjær, specialkonsulent

Lehne Mailund Christensen, fuldmægtig

I forbindelse med besøget blev museets udstillinger, magasiner, administrationslokaler mv. besigtiget.

2. Om Slots- og Kulturstyrelsens kvalitetsvurderinger

Kvalitetsvurderinger er en del af Slots- og Kulturstyrelsens arbejde med at understøtte en kvalitativ og professionel udvikling af museerne og deres opgavevaretagelse.

Slots- og Kulturstyrelsen skal sikre, at museerne lever op til museumsloven samt de mål og standarder, der følger af politiske målsætninger for museumsområdet og samfundsudviklingen generelt.

Gennem de sidste to årtier er der gennemført en række udredninger, analyser og undersøgelser, som på forskellig vis har sigte på udvikling af kvalitet, og som bidrager til at sætte standarder for museernes virksomhed. Det drejer bl.a. sig om:

Udredningen om bevaring af kulturarven (Kulturministeriet, 2003)

Udredning om museernes formidling (Kulturministeriet, 2006)

Forskningsstrategi for Kulturministeriets område (Kulturministeriet, 2009)

Internationale evaluering af den arkæologiske virksomhed (Kulturministeriet, 2010)

Den nationale brugerundersøgelse (Kulturstyrelsen, 2009-)

God ledelse af selvejende kulturinstitutioner (Kulturministeriet, 2011)

Udredning om fremtidens museumslandskab (Kulturministeriet, 2011)

Danske museer i tal 2013-2017 (Kulturministeriet, 2019)

Disse udredninger, analyser og undersøgelser indgår i Slots- og Kulturstyrelsens kvalitetsvurderinger af de statsanerkendte museer.

Læs mere om kvalitetsvurderinger på Slots- og Kulturstyrelsens [hjemmeside](#).

Kvalitetsvurderingen indeholder Slots- og Kulturstyrelsens vurderinger af og anbefalinger til museets drift og fortsatte udvikling. Kvalitetsvurderingen giver museets kommunale tilskuds-ydere en viden om det enkelte museums virksomhed og de rammer, museet arbejder i.

Vurderingsgrundlag

Slots- og Kulturstyrelsens grundlag for at kvalitetsvurdere de statsanerkendte museer består af to dele: For det første museernes indberetninger til Slots- og Kulturstyrelsen, herunder bl.a. museets vedtægter, årsberetning, oversigt over forskningspublikationer samt museets indberetning til Slots- og Kulturstyrelsens museumsstatistik: "Danske museer i tal". For det andet et kvalitetsvurderingsmøde på museet, hvor museets bestyrelse og hovedtilskudsyder, der ofte er museets hjemkommune, deltager.

Der indgår tillige en ekstern sagkyndig vurdering af bevaringsforholdene for museets samling. Den sagkyndige vurdering er indhentet af museet som led i kvalitetsvurderingen.

Slots- og Kulturstyrelsen vurderer på ovenstående grundlag museets opgavevaretagelse og samlede virksomhed i forhold til fire kategorier:

- Meget tilfredsstillende
- Tilfredsstillende
- Ikke helt tilfredsstillende
- Ikke tilfredsstillende

Slots- og Kulturstyrelsens vurderinger og anbefalinger samles i en rapport, der sendes til museet og museets hovedtilskudsyder.

Opfølgning

Museet skal inden for tre måneder efter modtagelsen af rapporten fremlægge en plan for, hvordan det vil følge op på Slots- og Kulturstyrelsens anbefalinger. Slots- og Kulturstyrelsen skal godkende opfølgningsplanen.

Et år efter godkendelse af opfølgningsplanen gennemføres et opfølgningsmøde mellem museet og Slots- og Kulturstyrelsen. Museet skal forud for opfølgningsmødet redegøre skriftligt for status i museets arbejde med opfølgningen. Kvalitetsvurderingen forventes afsluttet efter opfølgningsmødet.